

Viatge “benchmarking a Baviera.

FemCAT
FUNDACIÓ D'EMPRESARIS
DE CATALUNYA

Setembre 2013

L'economia bavaresa és model d'èxit econòmic fonamentat en la indústria

- Ha superat amb vigor la crisi internacional de 2009
- Té una base industrial sòlida que guanya pes en l'economia regional
- És una economia amb forta projecció exterior
- Té un pes dins l'economia alemanya molt similar al que té la catalana sobre l'espanyola
- El seu nivell de renda per càpita supera en un 30,2% el de Catalunya (2012)

És aplicable el model d'èxit bavarès?: Les claus de la competitivitat de la indústria

- Factors econòmics
 - Estructura empresarial consistent
 - Internacionalització
 - Capacitat innovadora i focus en la qualitat
 - Força de treball qualificada
- Factors culturals, socials i educatius
 - El sistema educatiu
 - Sistema de valors
- Estructura institucional
 - Solidesa
 - Proximitat als agents econòmics

Els factors econòmics: algunes diferències entre Baviera i Catalunya (1)

- L'estructura empresarial bavaresa es sòlida amb empreses amb gran capacitat de tracció respecte un sistema de mitjanes empreses ("Mittelstand") de notable dimensió.
 - El teixit industrial representa el 32% del PIB, un 19% a Catalunya.
 - Els centres de decisió de les empreses tractores es troben al propi país, fet que no és habitual a Catalunya en el cas de les grans empreses.
- Innovació i lideratge tecnològic en la base de l'expansió industrial
- Qualificació de la força de treball
 - La formació dual és un puntal del sistema empresarial a Baviera

Els factors econòmics: algunes diferències entre Baviera i Catalunya (2)

- La projecció exterior de la indústria bavaresa és un element clau de la solidesa del sistema
 - Les exportacions de béns industrials suposen el 35,6% del PIB a Baviera, el 28,1% a Catalunya
 - El “Mittelstand” s’expandeix a l’exterior a remolc de les grans empreses multinacionals molt internacionalitzades.
 - A Catalunya, els sectors industrials més potents són de mercat local i els grans exportadors, amb notables excepcions, tenen els centres de decisió fora del país
 - La indústria bavaresa ha apuntat als mercats emergents en major mesura que l’economia catalana

Els valors: la catòlica Baviera exerceix de luterana

- Valors sòlids que es respecten i s'assumeixen
 - Prevalença de la organització
 - Compromís i jerarquia
 - Rigor i perseverança
 - Exigència de responsabilitats
- La societat és solidària, no igualitària i impera la meritocràcia
 - El sistema educatiu orienta en funció de la capacitat individual
 - El sistema no exclou l'individu, el fixa en un entorn més concordant amb el seu potencial
 - El sistema dignifica les alternatives
 - La universitat no és sempre l'alternativa més reconeguda
 - Els "oficis" tenen valor i reconeixement social

Les institucions: estructura sòlida i oberta a la societat

- Les institucions són permeables a la societat
 - Fluïdesa del diàleg amb empreses i organitzacions sindicals
 - Del “lobby” a la co-creació: les empreses incideixen en les línies estratègiques de les polítiques públiques
- Les institucions són sòlides
 - Els nivells d'exigència de responsabilitat als dirigents semblen elevats

El potencial de millora de l'economia catalana en base a l'experiència bavaresa

- Podem actuar sobre inputs estratègics a partir de l'experiència adquirida amb el viatge a Alemanya
 - Qualificació dels recursos humans
 - Potencial de la formació dual
 - El foment de la innovació
 - La política de R+D i la traducció a Innovació
 - Les infraestructures
 - Una gestió aeroportuària consistent amb la política regional

Qualificació dels recursos humans: Trets bàsics de la formació dual alemanya (1)

- Sistema regulat pel govern federal i coordinat a escala territorial per la Conferència de Ministres d'Educació regionals.
- Existeix un organisme clau del sistema, L'Institut Federal per l'Educació i Capacitació Vocacional (BIBB -Bundesinstitut für Berufsbildung)
 - A l'institut hi ha representants dels Govern Federal, dels Länders, dels empresaris i dels sindicats
- Les funcions principals són el control, la recerca i el desenvolupament del sistema de formació professional (Vocational Education and Training)
 - Control de l'oferta de places
 - Control del procés de formació a les empreses
 - Identificació de necessitats futures des del punt de vista ocupacional
 - Processos de qualificació dels “formadors”
 - Creació de materials de suport per a l'ensenyament dins les empreses

La formació dual a Alemanya: paper de les empreses (2)

- Les empreses convoquen places d'aprenent de diferents qualificacions professionals conforme a uns mòduls preestablerts.
 - Hi ha un catàleg de 344 qualificacions diferents
- Les empreses seleccionen els candidats entre els aspirants
 - Les empreses importants solen tenir un allau de demandes
- Els aprenents tenen un contracte remunerat durant el període de formació que dura de dos a tres anys
- Les empreses tenen formadors especialitzats que segueixen l'activitat dels alumnes
- Les empreses dissenyen les titulacions en coordinació amb sindicats i administració

La formació dual a Alemanya : el paper de les Cambres de Comerç

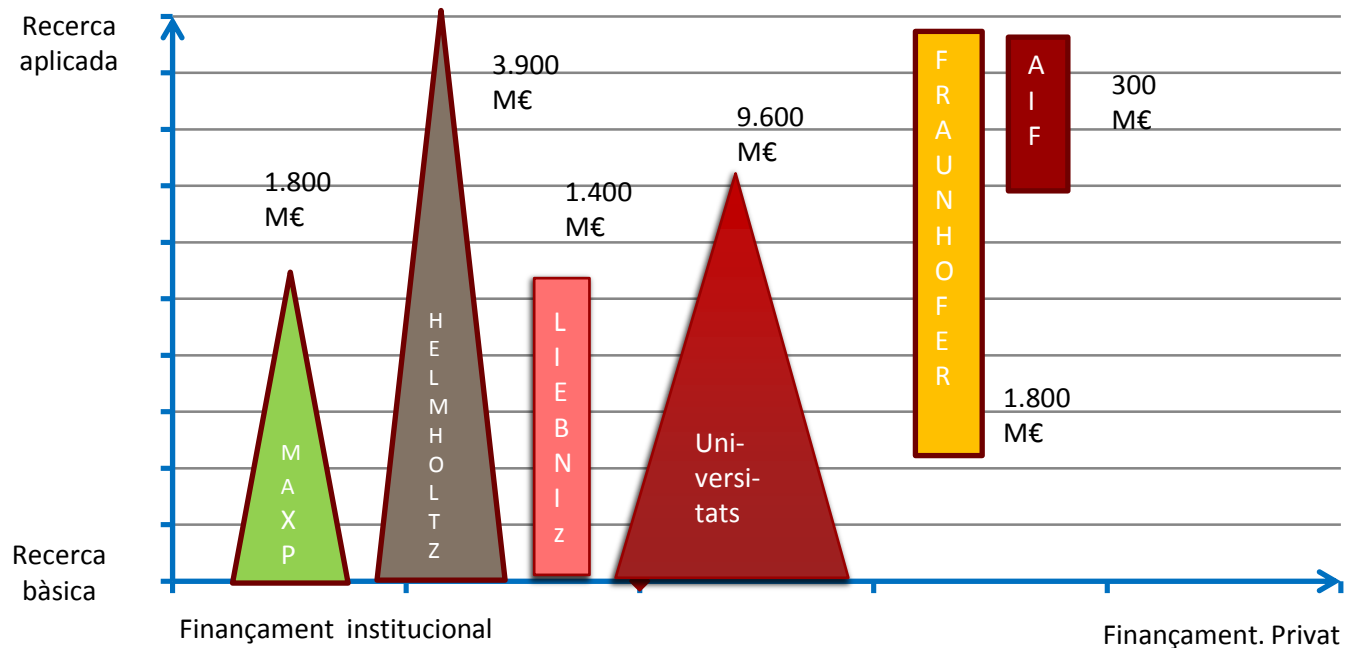
- Les Cambres són l'àrbitre del sistema i vetllen per la seva qualitat.
- Organitzen els exàmens dels aprenents, tant els intermedis com els de final de cicle.
- Avaluen si les empreses són aptes per participar en el sistema de formació.
- Organitzen la formació dels formadors
- Coordinen la gestació de noves titulacions
- Les Cambres obtenen recursos dels drets d'examen, normalment pagats per les empreses

La formació professional a Catalunya: el pes del sistema no està en les empreses

- La formació professional és una opció viva al nostre país:
 - S'estén al 60% de la població catalana en edat escolar
 - Disposem de 391 centres, entre públics i privats
 - La tendència és creixent (de 70.000 a 100.000 alumnes en els últims 7 anys)
- El model català de formació professional està lluny del sistema dual alemany
 - Les necessitats de formació les estableix el sistema educatiu, no les empreses
 - La figura del contracte d'aprenentatge és un punt de partida
 - La formació dual és una iniciativa incipient i molt limitada en termes d'alumnes, escoles i empreses
- L'estructura i dimensions empresarials a Catalunya són diferents i el sistema s'ha d'adaptar a la nostra realitat
 - Calen accions a escala d'associacions empresarials, gremis o clústers
 - Iniciativa centre Formació de Martorell (automòbil)
 - Oportunitat de donar un paper a les Cambres en ocasió de la nova llei reguladora d'aquestes institucions

Panorama de la R+D a Alemanya

Panorama de la recerca a Alemanya

Institut Max Planck, Associació Helmholtz, Associació Leibniz, Universitats, Institut Fraunhofer, Fed. Alemana d'Associacions de Recerca Industrial

El sistema de R+D a Catalunya

- El sistema de R+D públic a Catalunya és molt potent. La despesa representa el 0,72% del PIB davant el 0,84% a Alemanya.
 - Un augment dels recursos de 250 milions ens equipararia a Alemanya en termes de R+D pública.
- El sistema de R+D a Catalunya té una estructura institucional complexa.
 - Xarxa CERCA (47 instituts)
 - ICREA
 - Institució CERCA
 - Xarxa TECNIO
 - CTA: Centres Tecnològics Avançats (6)
 - CT: Centres tecnològics (13)
 - CTI: Centres de Suport a la Innovació Tecnològica (80)
 - Centres CSIC (28)
 - Universitats
- Les estimacions disponibles apunten a uns 16.000 investigadors qualificats i un volum de negoci proper als 1.500 milions d'euros

Delimitar l'horitzó de la R+D a Catalunya

- Cal avançar en la coordinació dels Departaments d'Economia i Coneixement amb Empresa i Ocupació
- La Institució CERCA pot tenir un paper rellevant en la racionalització del sistema
 - El programa Suma pot contribuir a fer avançar el model
- La racionalització exigirà:
 - Delimitar els àmbits i les exigències de la recerca bàsica i aplicada
 - Redefinir models de governança institucional
 - Facilitar la transferència de la R+D a l'empresa
 - Fomentar la cooperació/integració d'instituts d'investigació
 - Assignació de recursos basada parcialment en criteris de competència i d'utilitat social

Infraestructures: El model de gestió de l'aeroport de Munich pot ser un referent

- L'aeroport té una dimensió molt similar a la de l'aeroport de Barcelona.
 - Munic 38,3 milions de passatgers davant 35,1 Barcelona, l'any 2012
- El volum de negoci que genera és de 1.185 milions d'euros (2012) i els beneficis són de 95.
 - L'impacte sobre l'economia regional és molt rellevant
- La gestió és totalment empresarial a base de societats mercantils focalitzades per activitats
- Es basa en una forta aliança amb un operador principal (Lufthansa)
- La societat és una societat anònima en la que l'Estat de Baviera té el 51% de les accions, la República Federal el 26% i la ciutat de Munich el 23%.

ANNEX: Dades i gràfics

Baviera versus Catalunya, dos realitats sensiblement diferents

PRINCIPALS XIFRES DEMOGRÀFIQUES I ECONÒMIQUES

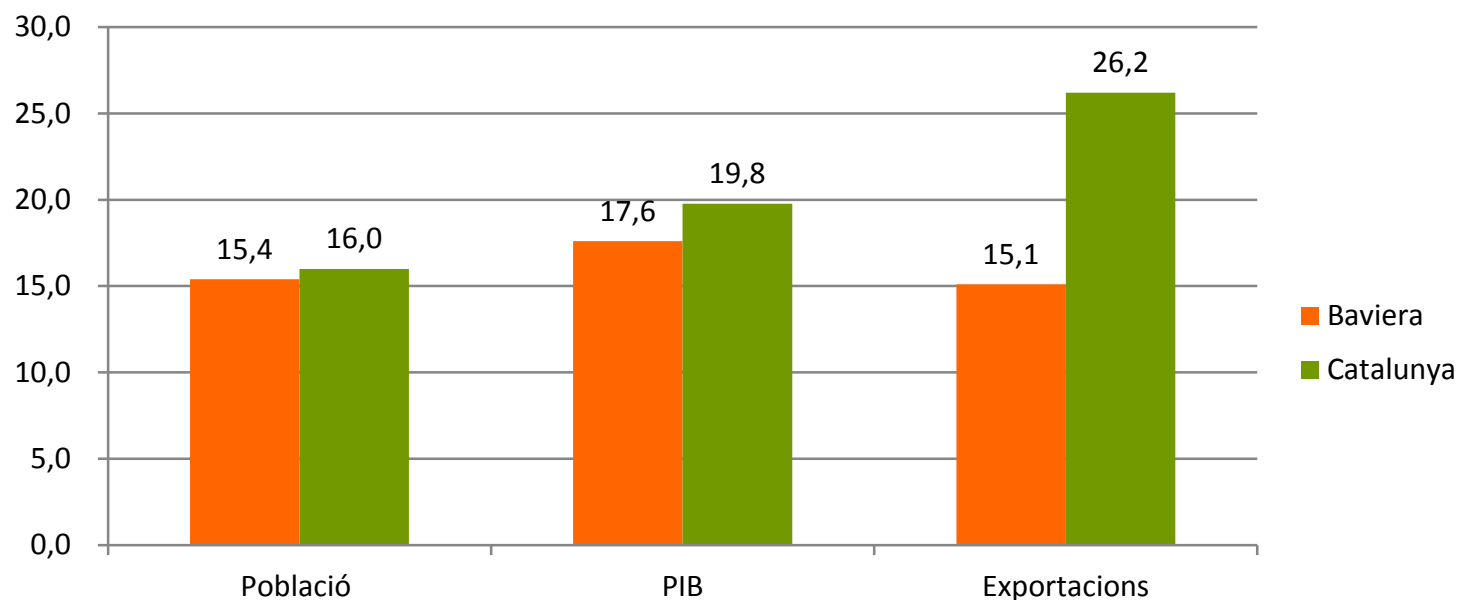
ANY 2012

	Baviera	Catalunya
Superfície (Km2)	70.549,0	32.113,4
Població (milers)	12.595,0	7.318,5
Densitat (habitants/Km2)	178,5	227,9
PIB Milions €	465.500	207.762
PIB per càpita	36.959,1	28.388,6
Pes del sector industrial (%/PIB)	32,0	19,0
Exportacions de béns (% s/PIB)	35,6	28,1
Taxa d'activitat (% actius/població)	60,3	55,2
Taxa d'ocupació (ocupats sobre població)	52,2	39,5
Taxa d'atur (5 sobre població activa)	3,2	22,6
Ocupació a temps parcial (% sobre ocupació total)	26,6	14,1

FONT: Unió Europea, Dstatis, Idescat i elaboració pròpia

El pes de Baviera i Catalunya dins l'Estat respectiu és similar

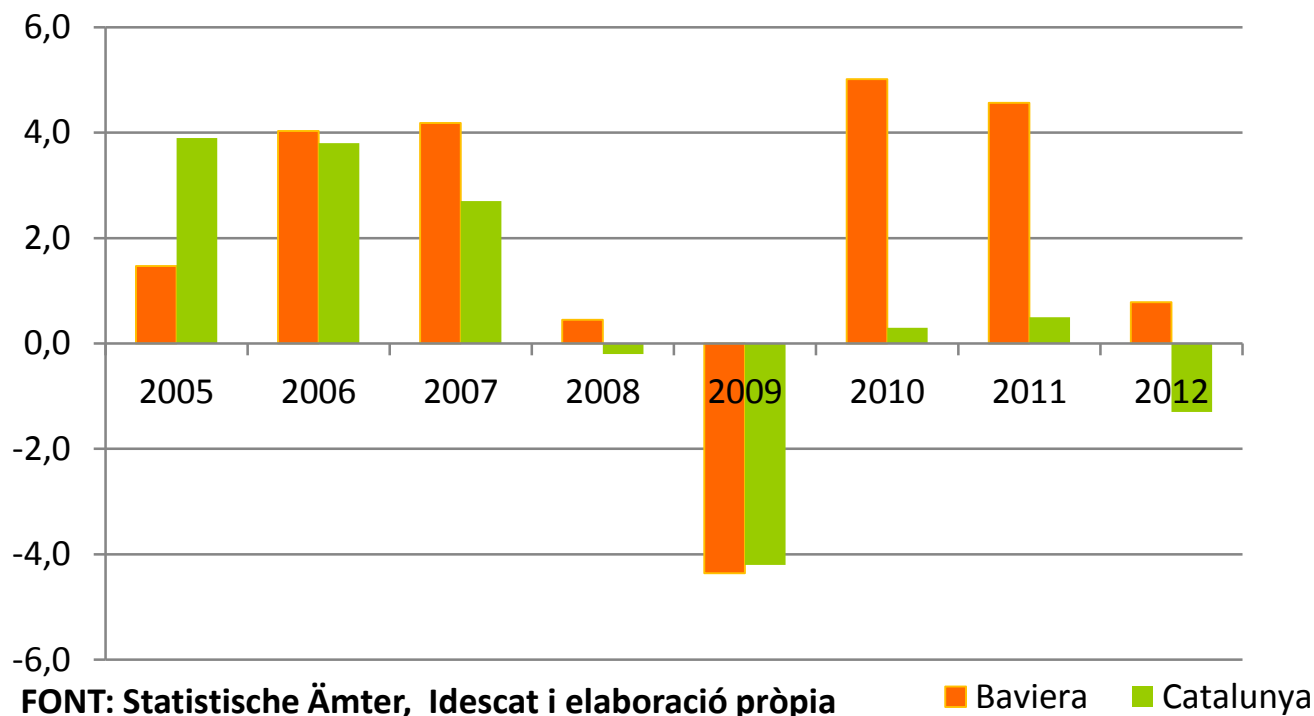
Pes de l'economia regional sobre l'Estat. Any 2012
En percentatge

FONT: Statistische Ämter, Idescat i elaboració pròpia

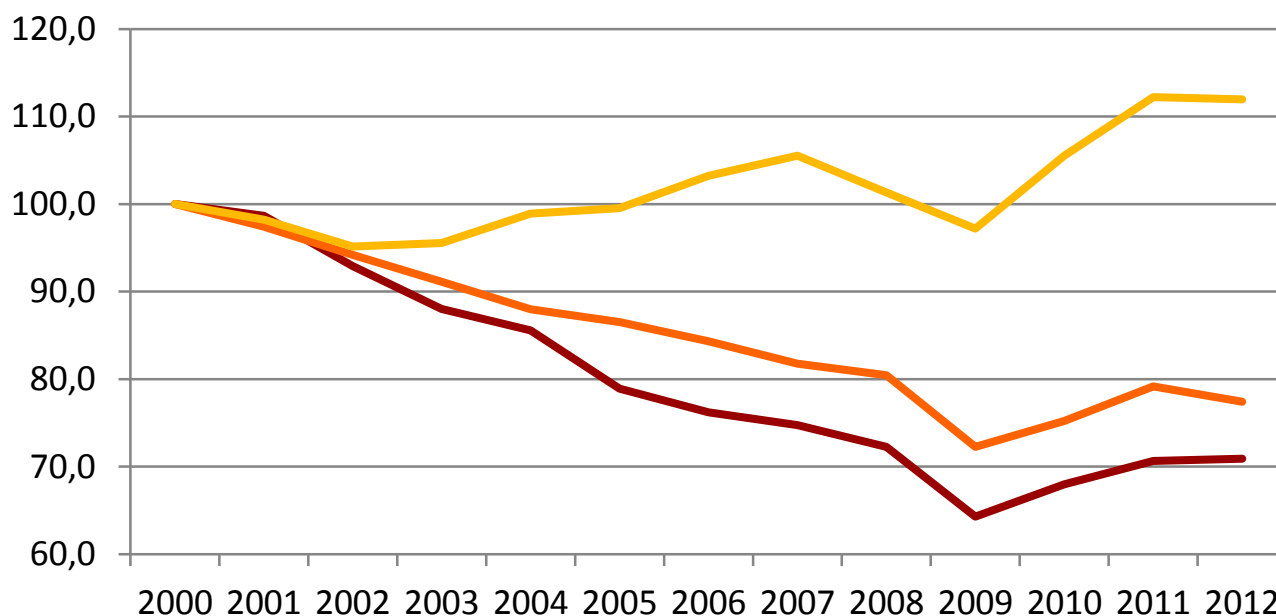
Trajectòries divergents de les economies bavaresa i catalana

Variació en % del PIB en termes reals

Contrast en la trajectòria industrial d'ambdues regions

Pes de la indústria manufacturera en l'economia
% VAB industrial/PIB. Any 2000 Base 100

FONT: Statistische Ämter, Idescat i elaboració pròpia

— Catalunya
— Rest a Espanya
— Baviera